

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Samrådspørgsmål K og L, begge med relation til SFO-området
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets uddannelsesudvalg
Taletid	Ca. 7 minutter
Tid og sted	Folketinget Tirsdag den 9. december 2008 kl. 14.00

Disposition

1. Indledning
2. Kommentarer til spørgsmål K
3. Kommunernes ansvar
4. Kommentarer til spørgsmål L
5. Kommunernes valgmuligheder
6. Skolefritidsordningernes særlige muligheder
7. Forældrebetalingen
8. Afslutning

1. Indledning

- Uddannelsesudvalget har stillet to spørgsmål, K og L, der danner baggrund for dette samråd. De har begge relation til SFO-området, om end SFO ikke direkte er nævnt i spørgsmål K.

2. Kommentarer til spørgsmål K

- Hvad vil ministeren gøre for at sikre, at alle børn i 1. - 3. klasse er i et kvalificeret pasningstilbud om eftermiddagen

- Ifølge dagtilbudslovens § 4 er det kommunalbestyrelsens ansvar at sørge for det nødvendige antal pladser i dag-, fritids- og klubtilbud. For de 6–9 årige betyder denne kommunale forsyningsforpligtelse, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal relevante pasningstilbud til aldersgruppen. Hvad det ”nødvendige antal” vil sige, afgøres i kommunerne ud fra en helhedsvurdering af kommunens relevante tilbud set under ét.
- Hvordan kommunerne i praksis vælger at løse opgaven kan man finde ud af ved at studere Den sociale ressourceopgørelse vedrørende børn og unge, som udgives af Danmarks Statistik i publikationen *Statistiske efterretninger*. Den seneste opgørelse er fra maj måned i år og bygger på tal fra efteråret 2007.
- Den populæreste løsning i forhold til de yngste skolebørn er i dag helt klart skolefritidsordningerne, dernæst kommer fritidshjemmene, og som nummer tre kommer de aldersintegrerede tilbud.

- Set i tørre tal er lidt over 81 pct. af de 6-9 årige indskrevet i en pasningsordning. Af disse 81 pct. - det drejer sig om næsten 218 000 børn - bruger knapt 85 pct. skolefritidsordninger, dvs. ordninger inden for mit ressort, og resten bruger tilbud oprettet i henhold til dagtilbudsloven.
- Ser man på aldersgrupperne hver for sig, så er dækningen størst for de 6-årige. Her er dækningen på 90 pct. og andelen falder jævnt til lidt over 65 pct. af de 9-årige. Herefter er der et stort fald ned til de 10-årige, hvor knap 25 pct. benytter fritidsordninger af de nævnte typer.
- Med andre ord: jo ældre børnene bliver, jo mindre har de brug for egentlige pasningsordninger. Eller sagt på en anden måde: jo ældre børnene bliver, jo mere gør de brug af andre fritidstilbud i kommunalt eller privat regi.

3. Kommunernes ansvar

- Som nævnt er det kommunerne, der har ansvaret for oprettelse af det nødvendige antal pladser – de har forsyningsforpligtelsen. Og de har ansvar for tilsynet med ordningerne, herunder ansvaret for, at ordningerne lever op til de centralt fastsatte retningslinjer og til det kommunalt vedtagne serviceniveau.
- Fra regeringens side støtter vi gerne op om kommunernes arbejde med kvaliteten af kommunale ansvarsområder, og altså også på SFO-området. Som en af konsekvenserne af de lovændringer om skolestarten, der blev vedtaget i maj måned i år, vil kommunerne fra og med det kommende skoleår blive forpligtet til at fastsætte og offentliggøre mål- og indholdsbeskrivelse for SFO.
- Formålet er at give borgerne bedre mulighed for at få indblik i kommunernes prioriteringer og serviceniveau på dette felt. Det kan samtidig medvirke til at kvalificere den lokale debat om prioriteringer inden for de kommunale ansvarsområder.
- En engageret, åben og sagligt funderet meningsudveksling om de lokale forhold er afgørende for, at kommunerne kan indrette sig i overensstemmelse med de lokale forudsætninger og behov.
- Sådan fungerer det kommunale selvstyre. Og regeringen har ikke nogen ambitioner om at sætte det kommunale selvstyre ud af kraft.

4. Kommentarer til spørgsmål L

- Overvejer ministeren at indføre loft over forældrebetalingen for SFO?

- Det er ikke længe siden, jeg har besvaret et lignende spørgsmål, spørgsmål S 341, fra fru Pernille Vigsø Bagge, Og det er jo også efter ønske fra fru Pernille Bagge, at Uddannelsesudvalget har stillet mig det aktuelle spørgsmål.
- Jeg besvarede S 341 skriftligt for en lille måned siden, og jeg har såmænd ikke ændret mening siden da. Jeg vil derfor gentage mig selv og sige – ligesom jeg har sagt i andre sammenhænge – at jeg ikke finder grundlag for at fastsætte loft over forældrebetalingen for SFO. Heller ikke selvom der er fastsat loft for forældrebetaling for fritidshjem, hvor forældrene maksimalt må betale 30 pct. af udgifterne for en fritidshjemsplads.

5. Kommunernes valgmuligheder

- Lige siden det blev muligt at oprette skolefritidsordninger efter folkeskoleloven har det været hensigten, at kommunerne skulle have valget mellem fritidshjem og skolefritidsordninger.
- Regeringen lægger vægt på, at kommunerne skal kunne vælge det tilbud, der i størst omfang er i overensstemmelse med de lokale ønsker og behov. Muligheden for at etablere skolefritidsordning som alternativ til fritidshjem har eksisteret i snart 25 år, og kommunerne har i alle årene benyttet muligheden for at oprette skolefritidsordninger og i en del tilfælde nedlægge fritidshjem og erstatte dem med skolefritidsordninger.
- Blandt andet derfor indførte regeringen fra 2005 regler om, at kommuner skal give hel eller delvis friplads til børn i skolefritidsordninger i lighed med, hvad der gælder for fritidshjemmene, og reglerne om søskenderabat gælder også for børn, der går i SFO.
- Kommunerne vælger altså selv hvilke fritidsordninger, man vil oprette. I nogle tilfælde vil det være mest hensigtsmæssigt med skolefritidsordninger under skolens ledelse, i andre tilfælde vil man foretrække fritidshjem med selvstændig ledelse og forældrebestyrelse.

6. Skolefritidsordningernes særlige muligheder

- At kommunen har øje for, at SFO-området kan give skolerne nye pædagogiske muligheder, er velkendt. De seneste ti års mange forsøg og udviklingsinitiativer på skolestartområdet viser, at der både på det kommunale niveau og på skoleniveau er betydelig interesse for og vilje til at få skolens undervisning og fritidsopgaven til at hænge bedre sammen.
- Målet er, at børnene får en varieret hverdag i skoleregi med undervisning og fritid. En hverdag præget af trivsel og alderssvarende udfordringer og krav.
- Der er ikke noget mystisk ved, at nogle kommuner og skoler vurderer, at disse bestræbelser har de bedste vilkår, når skole og fritidsordning er under fælles ledelse og fælles bestyrelse.
- Som nævnt har det da også ført til, at skolefritidsordninger støt og roligt har overtaget pladsen som den mest udbredte fritidsordning for de yngste skolebørn.

7. Forældrebetalingen

- Der bliver med jævne mellemrum anført det synspunkt, at kommunernes stigende forkærlighed for at oprette SFOer først og fremmest skyldes, at der ikke er fastsat loft over forældrebetalingen.
- Jeg har for ganske nyligt besvaret spørgsmål fra Uddannelsesudvalget - spørgsmål 47 og 48 - der handler om, hvor stor en procentdel af SFOudgifterne, der bliver dækket af forældrebetalingen.
- Jeg repeterer lige hovedindholdet af mine svar: Den gennemsnitlige forældrebetaling på landsplan udgjorde i 2007 ca. 40 pct. af bruttoudgifterne ved de kommunale SFO. Det er endnu ikke muligt at foretage en nøjagtig gennemsnitsberegning for 2008.
- Det store flertal af kommunerne har forældrebetalingen, der ligger i spændet mellem 30-50 pct. af udgifterne til SFO.
- Ser man på udviklingen i forældrebetalingsandelen over tid, så ser jeg heller ikke der nogen grund til at indskrænke kommunernes frihed på området. Siden 2001 har den gennemsnitlige forældrebetalingsandel svinget mellem ca. 39 pct. og ca. 41 pct. og var altså i 2007 ca. 40 pct.

- Den gennemsnitlige takst for SFO i faste priser er i samme periode steget med i alt ca. 3 pct., og har fra 2005 til 2007 ligget på ca. 1.330 kr. pr. måned.

8. Afslutning

- Kommunerne har med andre ord ikke misbrugt den tillid, som det manglende loft for forældrebetalingen for SFO er udtryk for. Det skal de have ros for.
- Selvfølgelig skal vi da holde øje med feltet. Vi skal naturligvis have hånd i hanke med, at der ikke i kommende år over en bred kam viser sig ubegrundede takstforhøjelser for de kommunale tilbud, herunder også for skolefritidsordninger. Som landet ligger nu, har jeg tillid til, at kommunerne forvalter friheden på ansvarlig vis.